

Виконані аналіз та узагальнення вітчизняних та зарубіжних підходів до формування напрямів проведення аналізу фінансового стану підприємства дозволили визначити їх переваги та недоліки. Серед переваг зарубіжних методик можна виокремити конкретність, меншу кількість показників та їх визначеність, що спрощує інтерпретацію результатів. До недоліків вітчизняних методик можна віднести значну відмінність у наборі показників для аналізу певного напрямку та різноманітність їх комбінацій у різних дослідників.

Основні показники (коефіцієнти), що характеризують фінансовий стан підприємства, можна об'єднати в такі групи: показники ділової активності; показники фінансової стійкості; показники ліквідності. На підставі Окремого звіту про фінансовий стан за досліджуваний період виконують горизонтальний та вертикальний аналіз активів і джерел їх утворення, а також оцінку фінансового стану підприємства. Відповідно до показника забезпечення запасів і витрат власними та позиченими коштами можна назвати такі типи фінансової стійкості підприємства: абсолютна фінансова стійкість, нормально стійкий фінансовий стан, нестійкий фінансовий стан та кризовий фінансовий стан [3].

У разі, якщо результати проведеного дослідження дають підстави оцінити його як нестійкий або кризовий, то з метою підвищення фінансової стійкості підприємства та покращення фінансового стану в цілому пропонуємо застосовувати в загальній системі фінансового менеджменту наступні заходи: сформувати єдину систему методичних підходів щодо аналізу та оцінки фінансового стану підприємства, адаптовану до особливостей його функціонування на ринку, завдань фінансової політики та розробити детальний алгоритм їх застосування; мобілізувати внутрішні резерви шляхом проведення реструктуризації активів підприємства; здійснити пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, що дозволить забезпечити мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу; оптимізувати обсяги дебіторської заборгованості та провести її рефінансування; оптимізувати рух фінансових ресурсів та врегулювати фінансові відносини між господарюючими суб'єктами; розробити стійку фінансову стратегію; здійснювати системний і постійний моніторинг та прогнозування фінансового стану підприємства.

Література:

1. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. / М.Я. Коробов. – К.: Т-во Знання, 2006. – 378 с.
2. Козлянченко О.М. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства при загрозі банкрутства / О.М. Козлянченко // Актуальні проблеми економіки. – №10 (112). – 2011. – С. 182–187.
3. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, Л.Д. Буряк, Г.Г. Нам, А.М. Павліковський. – 7-ме вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2008. – 552 с.

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Петрова Я. І., аспірант

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

Науковий керівник: д.е.н. професор Лисяк Л. В.

Фінансові аспекти сучасних проблем розвитку вищої освіти, проблеми та перспективи фінансування вищих навчальних закладів особливо на часі сьогодні, у період глобалізації економіки та євроінтеграції України.

Вчені відзначають, що зміни в економіці та соціумі є передумою для якісної

трансформації галузі вищої освіти і відповідно вимагають фокусу всіх зацікавлених сторін на підвищенні ефективності діяльності вищих навчальних закладів. Нині освіта в цивілізованому світі набуває більш масштабного значення, ніж просто спосіб людини бути конкурентноспроможною на ринку праці. Високий рівень освіти, свідоме та ефективне навчання і розвиток особистості тепер означає забезпечення економічного зростання країни та вирішення соціальних проблем суспільства, необхідних для належного місця держави на світовій арені. Якісна освіта народу в цілому є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства.

У той же час через проблеми механізму державної політики спрямування та використання державних коштів і нестачі фінансування вищої школи існує загроза якісного функціонування сфери освіти. За останні роки припинили діяльність 7 університетів і 90 філій вишів. З 2017 року бюджетні місця перерозподіляються на користь кращих вузів.

Н. В. Бошота відзначає, що «В 2017 році обсяг держзамовлення зменшився через зменшення на 4,3% кількість випускників шкіл. Зокрема, на бакалаврат держзамовлення зменшилося на 6,7%. Вперше в 2017 році не проводився набір на програми підготовки фахівців, а тільки магістрів. Загальне скорочення держзамовлення для університетів склало більше 17%, якщо брати всі освітні програми. За словами міністра освіти України, скорочення державного замовлення є в першу чергу способом дати талановитим дітям з високими балами ЗНО можливість мати доступ до вищої освіти незалежно від їх матеріального становища» [2, с.4].

Підтримуємо думку автора про те, що у час, коли бракує бюджетних асигнувань, треба думати про пошук додаткових джерел фінансування. Так, автор звертає увагу на такі шляхи розв'язання проблеми як вивчення передового світового досвіду співфінансування освіти державою і підприємствами, вдосконалення правового поля для стимулювання розвитку меценатства, спонсорства, розробка механізму кредитування вищої освіти; активізація науково-дослідної та інноваційної діяльності, трансфер наукових розробок у реальний сектор економіки.

Дослідників об'єднує судження про те, що у період державних реформ, становлення економіки знань, інформаційного суспільства вища освіта в Україні переживає трансформацію. Ефективна робота закладів освіти неможлива без реформування їх фінансових ресурсів. Для вирішення проблем фінансування вищої освіти С. М. Подзігун пропонує ідею формування спеціального фонду, в якому акумулюються кошти за надані вищим навчальним закладом послуги. Джерелами формування спеціального фонду фінансування системи освіти в Україні автор називає кошти, отримані від надання додаткових освітніх послуг; спонсорські кошти; кошти благодійних фондів; кошти, отримані від надання комерційних послуг; плата за навчання з одного боку. Та залучені кошти: кошти банківського та небанківського кредитування; державне кредитування (стипендії) на навчання у провідних вітчизняних та зарубіжних ВНЗ; кошти (гранти), отримані від участі у міжнародній кооперації ВНЗ (міжнародних проектах); міжнародна допомога – з іншого [4, с.3].

В. В. Малишко наголошує, що диверсифікація джерел фінансування освіти є одним із способів зменшення ресурсної залежності ВНЗ від держави. Серед пріоритетних напрямів удосконалення системи фінансування освіти в контексті забезпечення конкурентноспроможності ВНЗ автора забезпечення ефективного розподілу фінансових ресурсів на видатки освітніх послуг з державного та місцевих бюджетів, контроль та аналіз цільового використання коштів на освіту. Також дослідник наполягає на удосконаленні методів визначення обсягів фінансування освіти та розробці нормативів фінансування та допрацювання механізму фінансування освіти в Україні із врахуванням міжнародного досвіду, багатоканальне фінансування. Важливим вектором є створення умов для проведення досліджень як додаткового джерела фінансування. На думку

науковця, необхідно також розвивати систему освітнього кредитування та будувати нову модель економічної діяльності вищих навчальних закладів, яка базується на солідарній участі держави, бізнесових кіл і громадян [3]. Досліджуючи фінансове забезпечення вищої освіти в державі, О. В. Ткачук наголошує на невідповідності між завданням державної політики у сфері вищої освіти та обсягами їх фінансування, що веде до зниження якості освіти та її конкурентоспроможності на світовому ринку. Автор вважає, що державне замовлення повинно враховувати виключно потреби держави, виходячи з пріоритетів розвитку, тобто фінансові ресурси повинні бути спрямовані не на утримання ВНЗ, а на забезпечення високої якості освітніх послуг студентам-бюджетникам. Недержавне фінансування вищої освіти, за словами науковця, дає можливість ВНЗ забезпечувати матеріальну базу. Автор виділяє складники недержавного фінансування. Основні з них: кошти, одержані на навчання, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів; оплата додаткових освітніх послуг; кошти, одержані за науково-дослідні роботи на замовлення організацій; доходи від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, дільниць і господарств від надання в оренду приміщень, споруд, обладнання; дотації з місцевих бюджетів; кредити і позички банків, дивіденди від цінних паперів; добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, громадян [5, с.639].

Н. В. Антонов називає досконале державне регулювання фінансового забезпечення функціонування та розвитку ВНЗ передумовою забезпечення конкурентоспроможності вищів. Автор виокремив основні вектори реформування фінансового забезпечення надання якісних освітніх послуг і активізації наукових та науково-дослідних робіт: зміна з витратного підходу фінансування ВНЗ на диференційований, який має здійснюватись за результатами атестації вищих навчальних закладів; пошук більш поглибленого адресного використання коштів соціальної підтримки фінансування навчання малозабезпечених категорій здобувачів вищої освіти; розробка нормативів розрахунку вартості освітніх послуг, як для громадян України, так і для іноземців. Крім того, вчений пропонує підвищувати якість освітніх послуг ВНЗ та піднімати їх рейтинг серед кращих університетів європейських країн, активізувати наукову та науково-дослідну діяльність ВНЗ коштами вітчизняних та іноземних замовників, запровадити як альтернативне джерело фінансового забезпечення вищої освіти освітній податок [1, с.163].

Крім того, серед особливостей фінансування вищої освіти в умовах глобалізації слід виокремити роль інвестицій як інструменту підвищення ефективності фінансування освіти. У період формування новітніх наддержавних освітніх моделей, інститутів, фондів, платформ тощо інструменти та механізми фінансування освіти мають бути адаптовані до нових умов. Інвестиції можуть стати найвагомішим фінансовим інструментом удосконалення фінансування вищої освіти України в контексті сучасних глобалізаційних змін.

Отже, для підвищення ефективності використання наявних ресурсів вищими навчальними закладами та створення необхідних умов для залучення додаткових фінансів у вищій освіті в Україні, мають бути ефективні механізми фінансування як з боку держави, так і недержавних суб'єктів господарювання. За таких умов Україна може стати рівноправним гравцем ринку інтелектуальної праці завдяки високій якості вищої освіти.

Література:

1. Антонов Н. В. Державне регулювання фінансового забезпечення функціонування вищих навчальних закладів / Н. В. Антонов // Наукові праці. Державне управління. – Вип. 252, том 263. – С. 157–164.
2. Бошота Н. В. Проблеми та перспективи фінансування вищих навчальних закладів України / Н. В. Бошота // Young Scientist. – 2017. – №. 10(50). – С. 799-802.
3. Малишко В. В. Фінансування вищої освіти в Україні: проблеми і перспективи / В. В. Малишко // Молодий вчений. – 2016. – №. 2 (29). – С. 64-67.

4. Подзігун С. М. Проблеми фінансування вищої освіти в Україні. – [Електронний режим] – Режим доступу: http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/2878/1/Problemu%20finansuvannj_fail.pdf 2018_02_07pdf

5.Ткачук О.В. Фінансове забезпечення вищої освіти в Україні: проблеми і перспективи / О. В. Ткачук // Економіка і суспільство. – 2017. – Вип.12. – С. 636- 641.

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ

Писаренко О. Ю., студент

*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського,
м. Кременчук*

Науковий керівник: к.е.н, доцент Хоменко Л. М.

Складовою фінансів підприємств є оборотні засоби, які є найбільш мобільною частиною предметів праці, приймаючи участь в процесі виробництва вони за один цикл свою вартість повністю переносять на знову створений продукт. Перебуваючи у постійному русі оборотні засоби функціонують на всіх стадіях кругообігу виробництва. Їх розмір повинен забезпечити безперервний процес виробництва. Із зменшенням розміру авансованої у виробництво частини оборотних засобів порушується виробнича діяльність підприємства. Це призводить до скорочення обсягів виробництва та реалізації, продукції, в результаті чого не забезпечується відтворення оборотних засобів, що суттєво впливає на фінансові результати діяльності підприємства.

В ситуації, що перебувають підприємства аграрного сектору економіки, проблема забезпечення оборотними засобами постає для керівництва підприємства на перший план, а удосконалення методів і форм їх організації є головним завданням їх фінансової політики.

Проблема забезпечення сільськогосподарських підприємств оборотними засобами є складною і багатогранною, оскільки підприємству необхідно мати в обороті певні розміри засобів у вигляді виробничих запасів, готової продукції, засобів у розрахунках, які забезпечували б безперервний виробничий процес. Це дає можливість своєчасно здійснювати вкладення оборотних засобів у виробництво, отримувати готову продукцію і виручку від реалізації. Своєчасне надходження виручки забезпечує погашення зобов'язань як перед постачальниками і підрядчиками, так із оплати праці найманим працівникам і, найголовніше, сприяє своєчасному погашенню податкових зобов'язань зі сплати всіх податків і зборів до бюджетів різних рівнів. [1].

Оборотні активи займають досить значну частку сільського господарства. До складу оборотних активів входять грошові кошти, виробничі запаси, незавершене виробництво, дебіторська заборгованість, поточні біологічні активи. Кожне підприємство, яке планує працювати на прибуток та вести безперебійний процес свого виробництва мають правильно вести аналітику та аналіз оборотних активів. Тому саме з вищесказаного впливає, що актуальність дослідження теми «аналізу оборотних активів» є досить актуальним, тому, що за рахунок оборотних активів формується основна частина активу балансу сільськогосподарських підприємств. Підприємці при веденні сільськогосподарської діяльності мають звертати увагу на всі зовнішні і внутрішні фактори, які впливають на діяльність підприємства. В умовах функціонування підвищення ефективності використання наявних ресурсів у підприємств АПК України є однією з реальних можливостей їх подальшого розвитку. В основному це питання стосується оборотних активів, ефективного управління якими посилює фінансову стійкість, ліквідність, кредитоспроможність та інвестиційну привабливість галузі [2].